Göteborgs Stad

Datum: 2026-11-11
Ärendenummer: SLK-2026-00715

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia: elin.kronqvist@regeringskansliet.se
Diarienummer: KN2026/01456

Göteborgs Stads yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet – Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete

Göteborgs Stad tillstyrker i huvudsak SMHI:s förslag med motiveringen att de bedöms utgöra steg mot att skapa bättre förutsättningar för klimatanpassningsarbetet på nationell, regional och kommunal nivå. Staden har dock viktiga synpunkter gällande det fortsatta arbetet.

Fler myndigheter omfattas

Göteborgs Stad anser att förslaget att fler myndigheter får ansvar och att ansvaret breddas i grunden är positivt. Det är bra att terminologin vad gäller ansvarsområde överensstämmer. Det är också bra att fokus är på samhällsviktiga verksamheter och att regionernas roll betonas särskilt då de ansvarar för flera verksamheter som påverkas av klimatförändringen, däribland hälso- och sjukvård, regional utveckling, kollektivtrafik och regional transportplanering. Dock kvarstår problemet att det behövs en bättre samordning mellan myndigheterna. Med fler myndigheter och bredare ansvarsområden finns ytterligare risk för överlappning, dubbelarbete och otydlighet som får genomslag i exempelvis analys- och kunskapsunderlag, vägledningar med mera till kommuner och andra aktörer.

Från myndighetsmål till mål för ansvarsområde

SMHI föreslår att mål och klimat- samt sårbarhetsanalyser ska breddas och omfatta myndighetens *ansvarsområde*. I förslaget konstateras att begreppet ansvarsområde inte är definierat och att varje myndighet i praktiken behöver tolka det utifrån instruktion, regleringsbrev och andra styrdokument. SMHI pekar även på att myndigheters ansvarsområden kan överlappa, exempelvis mellan nationella myndigheter och länsstyrelser. Göteborgs Stad anser därför att det behövs en tydlig definition eller gemensamma avgränsningsprinciper. Det behöver tydligt framgå vem som ska ha huvudansvar eller hur underlagen ska samordnas vid överlappande analyser.

För att få till stånd ett genomförande av klimatanpassningsåtgärder krävs mandat, rådighet, prioritering och finansiering, samt fungerande flernivåstyrning. Av detta skäl ställer sig Göteborgs Stad tveksam till om ett bredare ansvar utan verkställighet kommer att ge önskad effekt. Staden bedömer att det inte räcker att i 8 § klimatanpassningsförordningen ange att om ”myndigheten förvaltar och underhåller statlig egendom ska myndigheten också ta fram mål för den verksamhetens anpassning till ett förändrat klimat”. Staden efterfrågar ett starkare direktiv för verkställighet av klimatanpassning av nationella samhällsviktiga intressen som staten ansvarar för. Genom att endast fokusera på att målen ska hållas aktuella och uppdateras vart femte år finns risk att statens klimatanpassning stannar vid analys, utredning och målbeskrivningar.

Göteborgs Stad föreslår därför en skärpning av 10 § att handlingsplanerna ska generera ”en samhällsekonomiskt effektiv, strategisk och åtgärdsinriktad klimatanpassning inom respektive myndighets ansvarsområde”, samt ett förtydligande av att det är åtgärdernas genomförande som ska följas upp och att finansiering ska avsättas för åtgärderna.

Länsstyrelsens ändrade uppdrag

I remissvaret om Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51) konstaterade Göteborgs Stad att det finns stora mellankommunala behov som dagens regionala institutioner inte tillgodoser. Staden efterfrågade statliga modeller för organisering, styrning och finansiering för regional samverkan och genomförande av effektiv klimatanpassning. SMHI:s förslag om Länsstyrelsens ändrade uppdrag är ett steg i rätt riktning i det fall Länsstyrelsen blir en mer aktiv part i att hålla ihop och facilitera samverkan mellan olika aktörer på regional nivå. Göteborgs Stad anser dock att begreppet ”berörda aktörer” är brett och innebär att Länsstyrelsen själv kan identifiera vilka aktörer som är relevanta i länet. Detta ger Länsstyrelsen ett stort handlingsutrymme samtidigt som det finns en risk för ökade förväntningar hos aktörerna. Det kan även bli svårare att avgöra vilka aktörer som måste involveras och hur långt Länsstyrelsens stöd ska sträcka sig. Utifrån ett kommunalt perspektiv anser Göteborgs Stad att det behöver vara tydligt att *regionala sektorsmyndigheter* fortsatt framgår. Det bör läggas till i uppdraget att ”regioner, *regionala sektorsmyndigheter* och andra berörda aktörer i länet”. En bredare tolkning av ”berörda aktörer” är generellt sett positivt då samverkan krävs med näringslivet och privata aktörer för genomförande av åtgärder och för att fördela kostnaderna på fler parter i samhället.

Det är positivt att Länsstyrelsen får ett ökat fokus på samordning, nätverkande och stödjande aktiviteter, men för att nå regeringens ambition om åtgärdsinriktad klimatanpassning, krävs en utökad regional och statlig budget för övergripande mellankommunala utredningar och åtgärder, samt mandat och rådighet kring avvägning av markanvändning.

Det finns ett stort behov av regional samverkan för att genomföra åtgärder på den nivån de gör störst nytta och att arbeta avrinningsområdesvis. Göteborgs Stad har under flera år efterfrågat detta hos bland annat Länsstyrelsen, samt i remissvaret till Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51). Staden föreslår därför regeringen att stärka ”Länsstyrelsens ansvar för samordning och genomförande av regionala åtgärder utifrån klimatförändringar i åar och vattendrag” i stället för dagens ”stödja arbete i älvsamordningsgrupper”, som utgör en alldeles för begränsad yta för samverkan.

Göteborgs Stad anser att Länsstyrelsens breddade uppdrag bör innebära ett uttryckligt ansvar att initiera och leda åtgärdsinriktad samverkan för avrinningsområden, men även kustskydd och andra systemöverskridande risker. Det bör innebära mandat att identifiera ansvariga aktörer och föreslå ansvarsfördelning, samt ansvar för att hantera frågor som berör flera län då avrinningsområdet förutsätter detta. Som exempel kan nämnas arbetet med Översvämningsdirektivet och Riskhanteringsplaner, processer där Länsstyrelsens mandat behöver stärkas för att ge kraft och genomslag i prioritering och genomförande av de åtgärder som krävs utifrån ett regionalt perspektiv.

Viktig koppling till pågående uppdrag kring nationella riktlinjer

Göteborgs Stad vill särskilt uppmärksamma att SMHI:s förslag till ändring av klimatanpassningsförordningen måste ha en tydlig koppling till pågående arbete med nationella riktlinjer. Myndigheternas arbete med mål, klimat- och sårbarhetsanalyser samt handlingsplaner för åtgärder, behöver utgå från en gemensam syn på klimatrelaterade risker. Detta förutsätter enhetliga klimatunderlag och tidshorisont, i linje med regeringens uppdrag till SMHI om Nationella riktlinjer för val av klimatscenarier (KN2026/00181).

Samordning med annat ansvar och kommunal planering

Det behöver framgå hur myndigheternas ansvar för mål och klimat- och sårbarhetsanalyser förhåller sig till ansvar för genomförande och finansiering. Myndigheterna bör även åläggas att samordna sina underlag och involvera berörda kommuner när analyserna omfattar kommunal planering, verksamhet eller kommunala anläggningar. Hänsyn behöver tas till kommunernas gällande översiktsplaner.

Samordning med krisberedskapsarbetet

Göteborgs Stad ser positivt på att SMHI betonar krisberedskap, civilt försvar och försörjningsberedskap (genom myndigheter som ansvarar för dessa frågor) och tydliggör vikten av samordning mellan dessa områden och klimatanpassningsarbetet. Samtidigt saknar förslaget tydlighet och vägledning för hur dessa frågor och processer ska synkas på ett effektivt sätt. Där det är möjligt bör till exempel samma underlag och riskprinciper användas. Samordningen får dock inte leda till parallella rapporteringssystem eller ökad administration utan tydlig nytta.

Erfarenheter från nuvarande styrning och tidigare arbete med risk- och sårbarhetsanalys är att Länsstyrelsens regionala underlag inte utgör tillräckligt stöd till kommunerna. Detta trots att Länsstyrelserna uttryckligen har det uppdraget enligt Förordning (2017:870) om Länsstyrelsernas krisberedskap och uppgifter inför och vid höjd beredskap (enligt § 4 p. 3). Göteborgs Stad ser en risk att detta kommer att upprepa sig även vad gäller klimat- och sårbarhetsanalyser.

En ny lag, lagen om kommuners och regioners grundläggande beredskap, förväntas ersätta lagen om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (2006:544) den 1 januari 2027. Lagstiftningen förändrar krav vad gäller kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser. Dels införs det att risk- och sårbarhetsanalysen ska omfatta perspektivet höjd beredskap, dels väntas det göras en ändring i föreskrifterna från Myndigheten för civilt försvar som innebär att rapporteringen ska ske vartannat år i stället för dagens vart fjärde år. Detta ökar behovet av samordning med klimatanpassningsarbetet. Göteborgs Stad upplever att det finns en brist i styrningen nationellt i hur dessa två områdens analyser ska hänga ihop. Ett första steg kan vara att bättre samordna cyklerna för risk- och sårbarhetsanalys, som ska tas fram vartannat år, och klimat- och sårbarhetsanalys, som ska tas fram minst vart femte år. Trots att SMHI har avfärdat en synkronisering med hänvisning till ökad arbetsbörda hos vissa myndigheter och att det nationella systemet för klimatanpassning har en femårig cykel, bedömer staden att en synkronisering i tid skulle underlätta kommunernas arbete.

Uppföljning av myndigheternas arbete

Göteborgs Stad har tidigare framhållit att Sveriges klimatanpassningsarbete inklusive lagstiftning behöver utvecklas, testas och utvärderas över tid. Staden efterfrågar därför ett tydligare samband mellan de föreslagna ändringarna i klimatanpassningsförordningen och det förslag till nationellt system för uppföljning och utvärdering av klimatanpassningsarbetet som SMHI redovisade 2025. I den fortsatta beredningen bör det klargöras hur myndigheternas uppföljning och redovisning enligt förordningen ska bidra till den nationella uppföljningen av mål, genomförda åtgärder, riskreduktion, kostnader och samhällsekonomisk nytta samt att effekterna av myndigheternas arbete följs upp. De båda förslagen bör samordnas så att uppföljningen ger användbara underlag för det lokala klimatanpassningsarbetet och så att överlappande rapportering och onödig administration undviks. Uppföljningen bör ske cykliskt och inhämta synpunkter från kommunerna på hur myndigheternas arbete fungerar och vad som kan utvecklas. Regeringen bör därefter pröva behovet av ytterligare ansvar, mandat och finansiering.

En del av förslagen till förändrad förordning kräver tydlig vägledning och instruktioner i nästa steg för definitioner, utgångspunkter, konkretisering med mera.

Detta för att myndigheternas arbete ska ge stöd och vara ett led i att genomföra ett mer samlat och effektivt klimatanpassningsarbete i Sverige.

Ytterligare synpunkter

Göteborgs Stad vill också uppmärksamma regeringen på ett antal angelägna behov som staden tidigare har framfört i bland annat remissvaret gällande Bättre förutsättningar för klimatanpassning (SOU 2025:51). Dessa behov bedöms vara viktiga för att få till stånd de förutsättningar och verktyg som efterfrågas på kommunal nivå för ett effektivt genomförande av klimatanpassning. Det finns fortsatt behov av:

- Förtydligande att regeringsuppdraget Nationella riktlinjer för klimatscenario ska omfatta ett samlat klimatunderlag och tidshorisont som ska *utgöra statens gemensamma syn på de klimatrelaterade riskerna* så att staten får likvärdig myndighetsutövning, rådgivning, sårbarhetsanalyser, bedömning och prioritering av skyddsåtgärder samt påverkan på riksintressen.
- Direktiv till Boverket om att de allmänna råd, föreskrifter, tillsynsvägledning och vägledning för översvämningsrisker som är under framtagande hos verket ska hantera *en ekonomiskt rimlig tidshorisont* och att statens kravnivåer ska ge *samhällsekonomiskt och fastighetsekonomiskt rimliga kostnader*.
- Uppdrag till Boverket och Myndigheten för civilt försvar att i samarbete med Sveriges kustkommuner peka ut *nationellt värdefulla kuststräckor som staten ska ta ansvar för att skydda* samt ge lämplig myndighet ett *genomförandeansvar*.
- Identifiering och fastställande av vilka sammanhängande kustskydd som ska utgöra *riksintresse* utifrån kommunernas översiktsplaner.
- *Förenkling av tillståndsprocesserna* för etablering av klimatanpassningsåtgärder.
- Tillsättande av *nationella medel för statens klimatanpassningsåtgärder* så att statens myndigheters åtgärdsplaner och statens medfinansiering av övriga klimatanpassningsåtgärder kan realiseras.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Karin Pleijel (MP) och Hampus Magnusson (M) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan.

Jörgen Fogelklou (SD) yrkade att kommunstyrelsens yttrande skulle ha den lydelse som anges ovan med det tillägg som framgår av yrkande från SD den 6 november 2026, se bilaga.

Kommunstyrelsen beslutade först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Vid omröstning beträffande bifall respektive avslag på tilläggsyrkandet från SD röstade Axel Josefson (M), Marie Brynolfsson (V), Hampus Magnusson (M), Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Blerta Hoti Singh (S), Martin Wannholt (D), Jenny Broman (V), Axel Darvik (L), Marina Johansson (S), Karin Pleijel (MP), Dan-Ove Marcelind (KD) och ordföranden Jonas Attenius (S) för avslag.

Jörgen Fogelklou (SD) röstade för bifall.

Kommunstyrelsen beslutade med tolv röster mot en att avslå tilläggsyrkandet från SD.

Göteborg den 11 november 2026
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Mathias Sköld

Bilaga
Tilläggsyrkande (SD)

Tilläggsyrkande
2026-11-06

Nr (SLK-2026-00810)

Tilläggsyrkande angående – Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet – Översyn av förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Göteborgs stads yttrande över remissen kompletteras med innehållet nedan.

Yrkandet

Offentliga resurser ska användas där de gör faktisk nytta för miljön, människors säkerhet och samhället i stort, snarare än att gå till utökad administration, nya samordningsfunktioner och återkommande utredningsarbete. Arbetet med att värna och förbättra miljön ska därför utgå från konkreta åtgärder. Av den anledningen bör det läggas större vikt vid praktiska insatser för att exempelvis förbättra vattenkvaliteten i våra sjöar och vattendrag, motverka övergödning, förebygga föroreningar samt värna och återställa värdefulla naturmiljöer. Även åtgärder som minskar risken för olika naturkatastrofer bör prioriteras där det finns ett dokumenterat behov.

Det kommunala självstyret ska också värnas. Statliga myndigheters utökade ansvar och befogenheter får inte leda till att kommunernas rådighet över den egna planeringen och verksamheten begränsas genom otydliga krav, rekommendationer eller parallella styrningsstrukturer.

En utökning av statliga myndigheters uppdrag får inte heller medföra att kommunerna påförs ytterligare administrativa skyldigheter, samordningsuppgifter eller kostnader utan att det finns en tydlig ansvarsfördelning och finansiering. Staten ska ta ansvar för de uppgifter som ligger inom dess ansvarsområde och säkerställa att nya uppdrag inte i praktiken vältras över på kommunerna.